

Lunds universitet

Sociologiska institutionen

Scener ur ett narrativ

en semiologisk analys av högerpopulistisk narration av nation

Författare: Oskar Eklund

Kandidatuppsats: SOCK01, 15 hp

Höstterminen 2013

Handledare: Magnus Ring

ABSTRAKT.

Författare: Oskar Eklund

Titel: Scener ur ett narrativ: en semiologisk analys av högerpopulistisk narration av nation

Kandidatuppsats: SOCK01, 15hp

Handledare: Magnus Ring

Sociologiska institutionen, Lunds universitet, höstterminen 2013

Runt om i Europa växer högerpopulistiska partier stadigt. Inom vetenskapen behandlas detta fenomen flitigt. Oftast utifrån ett perspektiv där man behandlar samhällseliga förutsättningar för dessa partier att växa eller utifrån ett kognitivt/psykologiskt perspektiv där man fokuserar på hur det i individen formas ett "vi" och ett "dem". I denna uppsats anlägger jag ett annat perspektiv. Jag utgår ifrån språket med antagandet att partierna genom sina yttringar formar narrativ – ett narrativ om nationen. Syftet med denna uppsats är att visa på, och försöka förstå, hur de högerpopulistiska partierna Sverigedemokraterna (SD) och Dansk folkeparti (DF) genom sina yttringar formar ett narrativ kring nationen och på så sätt ger den, en viss, mening. Jag gör inte anspråk på någon heltäckande kartläggning utan erbjuder endast utdrag, eller scener, ur detta narrativ. Jag kommer utifrån ett visst material, som främst utgörs av partiets egna texter, genomföra en semiologisk analys utifrån Roland Barthes teori om myter som jag kombinerar med Bernhard Giesens teori om att framföra det sakrala. Framförallt kan man se hur SD och DF formar sitt narrativ kring en särskild period i historien, nämligen 1800-talet och dess nationalromantiska anda. En andra slutsats är hur religionen snarare blir ett sätt att stärka, och berätta om, nationen än att vara viktig som religion i faktisk mening. En tredje slutsats, och den punkten på vilken partierna skiljer sig å mest tydligt, är idén om "folket" och dess temperament som en viktig del av nationen. Här talar DF i termer som frihet och livsglädje i kontrast till SD som ser det kollektiv folket utgör som särskilt viktig, termer som solidaritet ligger nära till hands.

Nyckelord: nation, myt, narrativ, högerpopulism

Innehåll:

Inledning	s. 1
Disposition.....	s. 1
Bakgrund	s. 2
Semiologi.....	s. 2
Om nation.....	s. 3
Fremskrittpartiet Dansk folkeparti.....	s. 4
Sverigedemokraterna.....	s. 5
Tidigare forskning.....	s. 7
Problemformulering, syfte & frågeställning	s. 8
Problemformulering.....	s. 8
Syfte & frågeställning.....	s. 9
Teori & metod	s. 9
Barthes och myten.....	s. 9
Betecknande, betecknad och tecknet.....	s. 10
Objektsspråk och metaspråk.....	s. 11
Formen, begreppet och betydelsen.....	s. 11
Metod.....	s. 13
Performing the sacred – politic as moral drama.....	s. 14
Något om material	s. 15
Analys & Diskussion	s. 16
Dar al Islam – eller behovet av en fiende.....	s. 17
Kulturarvet	s. 17

Den danska guldåldern.....	s. 17
Folkdräkten.....	s. 19
Historiska pärlor.....	s. 20
Om religion som populistiskt verktyg och kompatibilitet.....	s. 21
Om en religion som inte är kompatibel.....	s. 21
Om en nyfiken sjöfarare och begreppet folkhem.....	s. 23
Världens lyckligaste folk.....	s. 23
Om den flitige och folkhemmet.....	s. 24
Sammanfattning.....	s. 26

Inledning

Runt om i Europa gjuter högerpopulistiska partier framgångar, något som är en trend i Sverige såväl som i våra grannländer. Dessa partier har i grova drag en del gemensamt. Bland annat är de allt som oftast emot EU, ser sig själva som ett alternativ till etablissemanget och är tveksamt inställda till invandring. Huruvida detta skulle vara ett problem för samhället går säkert att diskutera. Jag, däremot, anser av skilda anledningar att det är ett problem. Det mest banala, och kanske det mest grundläggande kan man spåra i ett sådant partis språk. Världsåskådningen bygger många gånger på en uppdelning i binära dikotomier, vi/de, gott/ont och så vidare, som är ömsesidigt uteslutande och som i praktiken kommer leda till ett omhuldande av ”det rätta” och ett förkastande av ”det felaktiga”. Jag skulle i denna inledning vilja ta upp en grundläggande tanke, av vilken, enligt Lars Grahn¹, högerradikala ideologiska strömningar är starkt influerade, vilket utgör grunden för mycket av den nationalistiska diskursen, för läsaren att ta med sig in i den vidare läsningen. ”När man undersöker fascistiska och inte minst nationalsocialistiskt tänkande”, skriver Dahl, ”är det som har förlorats, fallit och ska återupprättas nationen och dess storhet”.² Denna tanke, om en förlorad ”guldålder”, är målet, vad man vill återupprätta. Den hyperboreala³ myten, som Dahl kallar den, gör det särskilt intressant att studera de högerpopulistiska partier från nordnorden då denna förlorade guldålder är förlagd på nordpolen och tydligt knyter an till de ”nordiska folken” – som enligt myten är det mest högtstående av människor.

Jag kommer i denna uppsats låta mig inspireras av en semiologisk tradition sprungen ur Ferdinand de Saussure och senare Roland Barthes för att titta på Sverigedemokraterna (SD) och dess danska vänner Dansk folkeparti (DF) med en betoning på mytologier om nationen. Nu följer ett avsnitt där jag snabbt behandlar upplägget av uppsatsen.

Disposition

Denna uppsats är i stora drag uppdelad i fyra delar. Först kommer jag gå igenom vad jag anser vara nyttig bakgrund för att läsaren förhoppningsvis ska vara väl förberedd för resterande delar. Under rubriken bakgrund kommer jag gå igenom: vad semiologi är för något och vad man kan tänkas utvinna för kunskap ur en semiologisk studie. Sedan kommer jag behandla begreppet nation och hur jag definierar begreppet genom uppsatsen. Därpå följer avsnitt om

---

¹ Göran Dahl erbjuder i sin *Radikalare än Hitler?* en idéhistorisk överblick ur vilken ”den nya höger” hämtar sitt stoff.

² Dahl, 2006, s. 20

³ Hyperborea (alternativt Ultima Thule) är det förlovade landet som enligt skrönan ska ha legat på Nordpolen.

respektive politiskt parti, var är de sprungna ur, alltså en kort historisk överblick. Efter det behandlar jag relevant tidigare forskning. Den andra delen består av problemformulering, syfte och frågeställning. En tredje del behandlar teori och metod, där jag först kommer gå igenom Roland Barthes teori om mytologier och hur jag sedan tänkt använda denna som min metodologiska kompass. Därefter kombinerar jag Barthes teori med Bernhard Giesen och dennes teori om att framföra det sakrala. Därpå tar jag upp vilket empiriskt material jag har till mitt förfogande och vilka val jag gjort på vägen. Det finns här en viss skillnad angående materialet partierna emellan, något som närmare tas upp där. Därpå följer en längre del av analys och diskussion och sist några sammanfattande rader om vad jag gjort och, om, vad för resultat jag kan hävda att jag uppnått.

Bakgrund

Semiologi

Semiologi är studiet av tecken och teckensystem. Det är den schweiziske lingvisten Ferdinand de Saussure som i sin *Course de linguistique générale* först använder begreppet semiologi på en vetenskap som ska ”studera tecknens liv inom den sociala samvaron”.⁴ Språket är ett system av tecken och skiljer sig i så mån till kommunikationen i det att den är social till sin natur. Tecknet består enligt Saussure, inte av föreningen av en sak och ett namn, utan av en ljudföreställning och ett begrepp där ljudföreställningen är den psykologiska avbildningen av ljudet. Så här säger Saussure själv:

Om vi söker betydelsen av det latinska ordet *arbor* eller det ord som latinet använder för att beteckna ”träd” är det klart att endast associationer som språket sanktionerar synes oss stå i överensstämmelse med verkligheten och vi bortser från alla andra tänkbara. (...) Jag kallar kombinationen av begrepp och ljudföreställning för *tecken*, men vanligtvis betecknar denna term endast ljudföreställningen, t.ex. ett ord (*arbor*, etc.). Man glömmer bort att det bär med sig begreppet ”träd”, så att föreställningen om den sensoriska sidan förutsätter föreställningen om helheten.⁵

Studieobjektet inom semiologi är ”den sociala produkt som lagrats i vars och ens hjärna, d. v. s. språket”,⁶ de system av tecken som språket utgör. Tecknet är arbiträrt, vi kan själva se hur Saussure ser det som en psykologisk föreställning, och system av tecken är i sig potentiellt betydelsebildande. Denna tradition har senare förts vidare (Julia Kristeva, Umberto Eco,

---

⁴ Saussure, 1970, s. 40

⁵ Ibid, s. 94-95

⁶ Ibid, s. 49

Jaques Derrida, Claude Lévi-Strauss, Roland Barthes bland andra). Jag kommer främst uppehålla mig vid Roland Barthes. I teori och metodavsnittet går jag in närmare på Barthes teori om mytologier, och hur jag i mitt arbete kommer använda mig av det. Här tar jag endast i korthet upp vad semiologi är för honom. För Barthes är semiologi en vetenskap vars syfte är att snarare studera betydelsen, dess mening och form (detsamma som Saussures tecken), av ett yttrande än dess faktiska innehåll. En yttrings mening är beroende av historien och kulturen och, menar Barthes, så fort vi studerar tecknets sociala funktion, alltså ur ett sociologiskt perspektiv, konfronteras vi omgående med språket.⁷ Språket är således också för honom till sin natur socialt och nödvändigt för att studera samhället. Jag vill också nämna Claude Lévi-Strauss, i egenskap av mytforskare, som i flera av sina arbeten visade hur mycket av idéerna i dagens samhälle direkt hämtas ur ett mer eller mindre avlägset förflutet.⁸ Man kan avslutningsvis fundera kring hur relevant en semiologisk studie är i förhållande till högerpopulistiska partier. Saussure har visat oss att språket är en social institution, enligt honom den viktigaste av sociala institutioner, och att tecknet är arbiträrt. I den mån det är sant är det relevant att studera hur dessa system av tecken är uppbyggda för att blotlägga den meningsskapande praktiken. I *Elements of semiologi* skriver Barthes att det för tillfället finns ett behov av semiologi sprunget ur den moderna världens historia.⁹ Varför han menar detta är på grund av att, som han säger det;

...we are, much more than in former times, and despite the spread of pictorial illustration, a civilization of the written word.¹⁰

Om nation

Vad en nation är för något är inte helt oomstritt. Därför kommer jag här ta upp några grundläggande tankar om vad en nation är för något för att sedan säga något om hur nation betraktas i uppsatsen. Jag kommer inte lägga någon vikt vid exempelvis politiska och juridiska definitioner av begreppet utan håller mig enbart till sociologiska sådana. Nationen är en produkt av en rad historiska processer och det är därför meningslöst att försöka peka på en viss tid då en viss nation ”blev till”.¹¹ Men nationen som idé innebär några saker. Det måste finnas en uppfattning om att nationen är sprungen ur tiden, att nationen har en egen historia som utgör dess ursprung. Detta är givetvis inte alltid faktamässig korrekt och lever i ”folket”

---

⁷ Barthes, 1967, s. 10

⁸ Arvidsson, Berggren & Hållans (red), 2004, s. 112-113

⁹ Ibid, s. 9

¹⁰ Ibid, s. 10

¹¹ Grosby, 2005, s. 7

som ett kollektivt minne, alltså en uppfattning bland ett stort antal människor att de delar samma historia. Dessa gemensamma minnen bidrar till uppfattningen om nationen och särskiljer den från andra nationer.¹² Renan påpekar detta på ett bra sätt: ”Yet the essence of a nation is that all individuals have many things in common, and also that they have forgotten many things”.¹³ Nationen är i denna bemärkelse en social relation grundad på en kollektiv uppfattning om att man delar något inom nationen, till exempel sitt språk. Detta gemensamma tillskrivs ett särskilt område och har således blivit ett utrymme fyllt av mening, ett territorium.¹⁴ Nationen är alltså en social relation knuten till en viss historia och ett visst område.

Här anläggs en konstruktivistisk/modernistisk syn på nationen. Benedict Anderson definierar nationen som ”föreställd gemenskap” som är på samma gång suverän och begränsad.¹⁵ Han menar att nationen bygger på föreställningen av att man har något gemensamt med ett visst folk inom ett visst område trots att man i själva verket kanske inte har det, alltså föreställd. Grundläggande för detta är språk, och framförallt tryckerikonsten (print capitalism) som varit bidragande till utvecklingen av folkspråken. Han kan tillsammans med Ernest Gellner sägas företräda den modernistiska skolan vilka härleder framväxten av nationen, och nationalismen, till det moderna samhällets framväxt, särskilt den industriella revolutionen. I en reaktion mot uppbrottet av det agrara samhället och mot religionens avtagande inflytande blir nationalism en ideologi som fyller dess plats. Detta ordnas kring en egen gemensam kultur, runt nationen. Gellner skriver ”[a]tt tillhöra en nation är inte någon inneboende egenskap i människans väsen, det har bara kommit att se ut så”.¹⁶ Det är ur denna modernistiska skola jag kommer hämta min inspiration, och tanken om en föreställd gemenskap samt språkets vikt för nationen. Saussure nämner också nationen och skriver att ”[e]n nations sedvänjor har å ena sidan inflytande på språket och å andra sidan är det i stor utsträckning språket som utgör nationen”.¹⁷

~~Fremskrittpartiet~~ Dansk folkeparti

För att tala om hur DF växt fram måste vi ta oss tillbaka till tidigt 1972 då skattejuristen Mogens Glistrup startade Fremskrittpartiet. Året därpå hade de uppnått det osannolika

---

¹² Grosby, 2005, s.8

¹³ Renan, 1990, s. 11

¹⁴ Grosby, 2005, s. 10

¹⁵ Anderson, 1993, s. 21

¹⁶ Gellner, 1997, s. 18

¹⁷ Saussure, 1970, s. 45

valresultatet 15,9%. Fremskrittspartiet var först och främst ett nyliberalt (populistiskt – i den bemärkelsen att de mobiliserade ”folket” mot ”eliten” och sa sig representera det förra) parti vars mest centrala fråga var att avskaffa inkomstskatt. Vid sidan av det förespråkade man slopandet av statliga regleringar och välfärd. Till en början använde sig inte partiet av någon utpräglad nationalistisk retorik utan använde istället humor som ett sätt att skapa uppmärksamhet kring partiet, kanske inte helt olikt det senare svenska partiet Ny demokrati. Redan från början fanns splittringar inom partiet men under resterande del av 1970-talet behöll partiet tämligen goda resultat vid omröstningar (omkring 10 %), något som successivt skulle komma att avta under 1980-talet. Glistrup, partiets grundare och obestridde ledare, fängslas 1984 för skattebrott och lämnade därmed utrymme till nytt ledarskap inom partiet. I Glistrups frånvaro kom Pia Kjaersgaard att fylla hans plats, 1987 då Glistrup återfått sin plats i Folketinget hade Kjaersgaard cementerat sin plats som partiets ledare, en plats hon inte hade för avsikt att ge upp. De huvudsakliga förändringarna Kjaersgaard förde med sig in i partiet då hon tog över var två, dels ville hon göra om partiet till en ”respektabel” samarbetspartner för de borgerliga partierna, dels blev partiets nya huvudfråga invandring. En kombination av ökad missnöje med den borgerliga regeringen och en ökad invandring (från 800 st. år 1983 till 8700 st. år 1985) ledde till att partiet överhuvudtaget överlevde vid valet 1987 för att sedan återigen börja öka. Ehuru var interna motsättningar ett problem för partiet och Glistrup hoppade 1990 av partiet följt av några anhängare och 1995 ledde, vad som benämns som, ett uppror i folketingsgruppen till att Pia Kjaersgaard med tre andra riksdagsledamöter bröt sig ur partiet och bildade det nya DF. I och med att Kjaersgaard var en stor del Fremskrittspartiets nya identitet så tynade sakta men säkert partiet bort, medans DF i allra högsta grad fortfarande är verksamma. Det nya DF behöll en del av det nyliberala idéerna men i det stora hela övergav man kritiken av välfärdsstaten och skatterna för att tydligare ta avstånd ifrån invandring och betona bättre förhållanden för pensionärer. Partiet benämns idag som ett nationalistiskt, EU-skeptiskt parti som är för välfärd och emot invandring.¹⁸

Sverigedemokraterna

SD har en något annorlunda historia att bjuda på. Vi måste ändå, i likhet med DF, gå tillbaka i tiden för att spåra dess rötter. Året var 1979 då en grupp män med bakgrund i olika nazistiska och fascistiska organisationer samlades i en lägenhet i Stockholm för att tvätta bort bilden av organisationerna som bejakande arvet efter Hitler och Mussolini. Resultatet av detta möte

---

¹⁸ Goul Andersen, 2004, s. 148-153

blev den nationalistiska organisationen Bevara Sverige Svenskt (BSS) som deklarerade att ”[o]m fyra år finns inget svenskarnas Sverige” – ”[m]ed kanske en turk som diktator och en neger som utrikesminister. Folket blir då ett chokladbrunt blandfolk som inte talar svenska utan olika språk huller om buller.”¹⁹ I Sverige fick BSS måttligt med stöd och bestämde sig 1985 för att gå med i alliansen Sverigepartiet, ett parti med en liknande inställning till mångkultur och invandring som BSS. Inte heller denna gång blev genomslaget vad man hade hoppats på och partiet splittrades snabbt. Men drömmen om ett ”svenskt” Sverige levde vidare och 1988 samlades till stora delar samma grupp män i ännu en lägenhet i Stockholm. Resultatet denna gång blev Sverigedemokraterna och med det kommer en första förändring i organisationen, numera partiet. Istället för att hylla gamla nazister börjar nu partiet betona problemet massinvandring, inte minst är det ett problem för (den framtida) befolkningssammansättningen. Utåt sett är förändringen ändå marginell och partiet framstår, och framställs, i mångt och mycket som detsamma som sina föregångare. Partiledaren är vid denna tid Anders Klarström, en inte ovan nazist som tidigare dömts för att ha hotat folk till livet.

Det är först 1995, då Mikael Jansson tillträder som partiledare med en uttalad ambition att göra partiet seriöst, respektabelt och fri från kopplingar till nazismen, som partiet börjar formas till vad det är idag. I samband med att Jansson tillsätts förbjuds exempelvis uniformer vid till partiet knutna manifestationer och demonstrationer. Trots detta handlade politiken mestadels, för att inte säga uteslutande, om (mass-)invandring och dess nackdelar. Inför valet 1999 samarbetade partiet med det franska Front National som hjälpe till att trycka upp material och därmed finansiera valkampanjen, men det var först 2002 som partiet fick goda resultat i omröstningarna och tredubblade sitt tidigare bästa resultat och fick in 49 kommunala mandat runt om i Sverige. 2005 tillträdde den nuvarande partiledaren Jimmie Åkesson och i valet 2006 gick partiet fortsatt framåt. SD sitter sedan riksdagsvalet 2010 med i Sveriges riksdag.²⁰

---

¹⁹ Bengtsson (red), 2009, s. 14

²⁰ Bengtsson (red), 2009, s. 11-18

Tidigare forskning

SD och DF har båda två behandlats i vetenskapliga syften.²¹ Mycket av den litteratur man stöter på är av komparativ art och behandlar högerpopulistiska partier som en ny partifamilj som växt fram i Europa. Exempel på sådana arbeten är *Radical right-wing populism in western Europe* av Hans-Georg Betz. I Sverige har Jens Rydgren ägnat mycket av sitt arbete åt detta och har tillsammans med Anders Widefeldt utgivit *Från Le Pen till Pim Fortuyn: populism och parlamentarisk högerextremism i dagens Europa*.²² Rydgren har också behandlat DF samt gjort jämförande studier av den svenska och danska situationen.²³ Gemensamt för denna nya partifamilj är att det bedriver en etnisk-nationalistisk välfärdschauvinism.²⁴ Arbeten om SD, utöver Rydgren, står att finna hos bland annat Anders Hellström som i sin *Vi är de goda* behandlar den offentliga debatten om och av SD och vilka, vad han kallar, retoriska figurer partiet, och för den delen de övriga partierna, använder sig av. *Att dansa i otakt med väljarna* av JennyKiiskinen et al. är ett liknande arbete som behandlar de andra partiets bemötande av SD. Mikael Hjerm har i samma komparativa anda skrivit om nationella identiteter, xenofobi och dess koppling till stolthet.²⁵ Värld att nämna i sammanhanget är också Uvell & Meier Carlsens *Folkhems populismen: en bok om Sverigedemokraternas väljare*, en bok om SD:s framväxt och tjusningen för dess väljare, där också DF behandlas till viss del. Karen Wren skriver i en artikel från 2001 om DF och kulturell rasism i vilken hon också behandlar konstruktion av ”ras” och ”nation”.²⁶ Jörgen Goul Andersen erbjuder en historisk överblick i *Danmark: Fremskrittspartiet och Dansk Folkeparti*. Yael Enoch skriver om det hur det toleranta folket blivit intolerant²⁷ och Knudsen et al. skriver i *Danmark og de fremmende*²⁸ om dansk kulturs möte med andra kulturer. Semiologiska angreppssätt, eller för den delen diskursanalytiska trots att begreppet diskurs används flitigt i sammanhanget, är mer sällsynta men har under de senare åren blivit allt mer vanliga bland examensarbeten.²⁹

---

²¹ Jag går här främst igenom tidigare forskning som rör SD och DF. Begreppet nation och vetenskapen semiologi behandlas i separata avsnitt. Jag väljer också att bortse från debatt- och reportageböcker då detta snarare hör till journalistik än vetenskap.

²² Rydgren, 2005, är samma typ av undersökning.

²³ Rydgren, 2010. & Rydgren, 2007.

²⁴ Se exempelvis Rydgren, 2007, s. 482

²⁵ Hjerm, 1998

²⁶ Wren, 2001

²⁷ Enoch, 1994

²⁸ Andersen, Brems Knudsen, Dige Pedersen & Sørensen (red), 2009

²⁹ Ett exempel på en sådan är *Nationalistiska eller främlingsfientliga?: en diskursanalys av högerpopulistiska partier i Skandinavien* skriven av Oskar Åhrén på Lunds universitet 2008.

Problemformulering, syfte & frågeställning

Problemformulering

När högerpopulistiska partier behandlas i vetenskapliga texter tycker jag mig kunna urskilja två huvudsakliga förklaringar till deras framgångar. Det ena är de som försöker förklara de strukturella förutsättningarna i ett samhälle, ofta med en betoning på öppnandet av gränser och globalisering, som utgör en god jordmån för dessa partier. De andra är de som försöker förklara psykologiska aspekter, att genom en kognitiv process bli till exempel ”vi” och ”de”, som drabbar medborgare så som mottagare av information särskilt där det råder en sorts ”sanningsrelativism”.

I detta arbete anläggs snarare ett semiologiskt perspektiv där fokus ligger på meningsskapande där nationen *skapas* genom som ett narrativ. Jag gör grundantagandet att nationen utgör ett metanarrativ (en stor, i princip alltomfattande, berättelse väl i paritet med exempelvis kristendomens skapelseberättelse) som i sin tur är uppfyllt av andra (del-)narrativ. Språket ses som en social institution och är den sociala formen av kommunikation, något vi lärt av lingvisten Ferdinand de Saussure i dennes klassiska arbete *Kurs i allmän lingvistik*. Saussure hävdar att lingvistik i alltför stor utsträckning uppfattat språket som en speciell sfär, skild från andra sfärer. Vad han menar är att språket (i motsats till exempelvis tal som är en individuell form av kommunikation) för samhället utgör en viktigare faktor än någon. Språket är inte i denna uppsats ett ords historia, dess grammatik eller för den delen någon av de enskilda praktikerna vi till vardags associerar med språk, utan språket som performativt och till sin natur socialt.

Det finns givetvis för- och nackdelar med att genomföra en studie som studerar språket och inte till exempel samhällets strukturella förutsättningar för högerpopulistiska partier att resa sig ur askan likt Fågel Fenix. Genom att studera språket och språkets meningsskapande funktion kan vi komma bort från rent kollektiva och/eller rent individuella förklaringsmodeller till varför högerpopulistiska partier tycks växa som ogräs runt om i Europa och istället snarare förstå än förklara hur de opererar. Vad man missar vid ett företag som detta är primärt just den förklarande faktorn som utgör ”verkligheten”, de faktiska förutsättningarna ett samhälle rymmer för att just denna typ av parti skall ha möjligheten att verka framgångsrikt. Likaså kan man hävda att hänsyn inte tas till den enskildes perspektiv, på de potentiella sympatisörerna och deras varför och hur, eller för den delen på utövarna. Jag väljer aktivt att sätta dessa faktorer i kulissen för att i förgrunden placera en social praktik

som i sammanhanget inte fått samma uppmärksamhet men för mig framstår som nog så viktig – språket.

Syfte & frågeställning

Syftet med detta arbete är alltså inte att redogöra för vilka samhällliga förutsättningar och möjligheter som kan existera till högerpopulistiska partiers fördel. Inte heller är syftet att behandla mottagaren av information, i detta fall potentiella väljares motivering till varför eller vilka kognitiva processer vi kan anta ligger till grund för ett val. Syftet är snarare att genom semiologisk analys göra en ansats till att förklara och förstå hur dessa partier genom språkliga yttringar bildar narrativ som fyller nationen med mening. Syftet är heller inte att erbjuda en heltäckande bild av dessa partiers antagna strategier för detta eller göra en komparativ studie av partierna, utan snarare kommer jag erbjuda vissa delar av hur nationen framställs som för mig framstått som symptomatiska. Jag kommer ytterst att lägga vikt vid vilken mening yttranden skapar i förhållande till en historisk och social given verklighet. Objekt för studien kommer bestå av de två politiska partierna DF och SD. Som teoretisk utgångspunkt kommer jag att använda mig av Roland Barthes teori om mytologier och Bernhard Giesens tankar om att framföra det sakrala för att försöka och förstå hur dessa genom narrativ skapar nationen. Min frågeställning är således; Hur skapar Sverigedemokraterna och Dansk folkeparti nationen som ett narrativ? Vilka historiska och kulturella betingelser knyter dessa an till?

Teori & metod

Barthes och myten

Roland Barthes frågar sig i sin bok *Mytologier* vad en myt idag är för något? En myt, enligt Barthes, är ett yttrande³⁰. Myten är ett kommunikationssystem och ett meddelande som syftar till att ge något betydelse, en mening. ”Myten”, säger Barthes, ”definieras inte av vad meddelande innehåller utan av hur det uttrycks”³¹. Allt är givetvis inte en myt, yttringen behöver särskilda förutsättningar för att bli en myt och myten är heller inte konstant, utan kan ena stunden vara myten och nästa stund inte. Myten är heller inte sprungen ur sakernas natur, den är historiskt och kulturellt betingad. Yttringen skapar verkligheten, det är alltså inte fråga om någon objektiv verklighet, genom att bygga på en redan tidigare existerande mening och är specifik för just *den* situationen.

---

³⁰ Barthes, 2007, s. 201

³¹ Ibid, s. 201

Men det är just därför att det redan inte längre är fråga om ett teoretiskt framställningssätt utan om att *den här* bilden ges *den här* betydelsen; det mytiska yttrandet har utformats av ett material som *redan* har utarbetats med tanke på vad det ska förmedla: det är därför att alla mytens material, antingen de är föreställande eller grafiska, förutsätter ett medvetande som tillskriver dem betydelse, som man kan diskutera dem oberoende av det material de består av.³²

Det är alltså lättare att skapa mening genom att framställa en kopia än ett original, betydelserna som bildas är alltså redan existerande och tas endast i anspråk genom ett mytiskt yttrande. Att myten är en historisk produkt, vilken söker mening och begrepp i en mer eller mindre avlägsen dåtid, gör att den lämpar sig för att omformulera innebörden av exempelvis, i mitt fall, nationen. Det är i själva verket mytens syfte, och historien är vad som gör myten möjlig.

Betecknande, betecknad och tecknet

Det finns i allt språk ett förhållande mellan två termer; det *betecknande* och det *betecknade*. Vanligt språk, menar Barthes, talar bara om för oss att det ”betecknande uttrycker det betecknade”. Vid ett semiologiskt arbete måste vi ta hänsyn till en tredje term. Dels de två redan nämnda, dels måste vi betänka den korrelation som förenar det två ovanstående – *tecknet*. Dessa delar går tvivelsutan att förstå separat. För att ta Barthes exempel om rosorna som betecknar hans passion kan passionen och rosorna äga existens utan varandra. När dessa två förenas i en helhet, först då kan vi tala om tecknet (”passioniserade” rosor) – ”det betecknande är tomt, tecknet är fullt, det är en mening”.³³ Detta är i Barthes modell vad han benämner som det lingvistiska systemet, det finns också ett mytiskt system. Vad som gör det mytiska systemet speciell är att det bygger på en tidigare semiologisk kedja (den lingvistiska) och innehåller själv de tre dimensionerna. Tecknet i den första enheten blir i myten ett enkelt betecknande.

Här måste man erinra om att det mytiska yttrandets material (språket i dess egentliga bemärkelse, fotografiet, måleri, affisch, rit, föremål etc.), hur olika de än förefaller vara från början, reduceras till en rent betecknande funktion från den stund den greps av myten: myten ser i dem bara ett första ursprungliga material; det enhetliga består i att de alla reduceras till språkets enkla status.³⁴

---

³² Ibid, s. 202

³³ Barthes, 2007, s. 204

³⁴ Ibid, s. 206-207

Objektsspråk och metaspråk

Myten rymmer således två språkdimensioner. Det lingvistiska systemet vars tecken är begynnelsen av myten kallar Barthes *objektsspråk* – ”därför att det är språket som myten bemäktigar sig för att skapa sitt eget system”.³⁵ Det andra – det mytiska systemet – heter hos Barthes *metaspråk* då detta är ett språk i vilket man talar om det andra. Vad detta leder till, menar Barthes, är att semiologin inte nödvändigt behöver lägga märke till språkets detaljer utan endast förhålla sig till tecknet och ett yttrande blir intressant då det samtidigt är ett tecken, som den slutgiltiga termen i det lingvistiska systemet, och något betecknande, som begynnelsetermen i det mytiska systemet, då det står på randen till myten. Det finns alltså ett språk (metaspråket) genom vilket man kan definiera, och omdefiniera, det andra språket (objektsspråket).

Formen, begreppet och betydelsen

I det mytiska systemet har dessa begrepp, för att undvika missförstånd, bytts ut. Det betecknande heter här *formen* (i det lingvistiska systemet – *mening*), det betecknade *begreppet* (detsamma i båda) och korrelationen dessa två emellan heter *betydelsen* (i det lingvistiska systemet – *tecken*). På den mytiska nivån visar det betecknande sig på ett tvetydigt sätt: ”den är samtidigt både mening och form, fylld på den ena sidan och tom på den andra”³⁶ Det betecknande har i myten redan en betydelse, sedan tidigare en historia, den är inte endast ett betecknande som i kombination med det betecknade bildar ett tecken. Det ursprungliga yttrandet, har redan i sig en själ innan myten tar den. När myten tar den, som Barthes formulerar det, avlägsnar den sig från sig själv, den utarmas, blir tom och dör. Detta är dock en skendöd, formen har meningen till sitt förfogande – ”meningen förlorar sitt värde, men behåller sitt liv, på vilket mytens form skall leva”.³⁷ Barthes säger att:

För formen blir meningen en ögonblicklig reserv av historien, som en underdånig skatt som man kan kalla på och avlägsna i en sorts snabb växelverkan: det är nödvändigt att formen oupphörligen kan slå rot i meningen och livnära sig på den som den är, i synnerhet måste den kunna gömma sig i den.³⁸

I myten förutsätter alltså dessa två varandra och det är denna växelverkan, eller kurragömmalek för att låna från Barthes, som bestämmer myten.

---

³⁵ Ibid, s. 207

³⁶ Barthes, 2007, s. 209

³⁷ Ibid, s. 210

³⁸ Ibid, s. 210

Till skillnad från formen är begreppet något som är bestämt, historiskt, kulturellt etc., av en viss situation –, den är en ”suddig förtätning av kunskap” och ”dess närvaro ligger i minnet”³⁹. Begreppet är vad som tas för att sedan återlämnas något annorlunda. ”Med begreppet förs en helt ny historia in i myten”, med begreppet knyts formen återigen till världen som annars hade vart ”kort”, ”isolerad” och ”torftig”.

Genom att förvandlas från mening till form förlorar bilden kunskap, det är för att den bättre skall kunna ta emot begreppets kunskap. I själva verket är den kunskap som ryms i det mytiska begreppet en oklar kunskap, formad av slappa associationer. (...) det är en oformlig, ostadig och oklar koncentration vars enhetlighet och sammanhang främst beror på funktionen.⁴⁰

Som funktion uppträder den in för en viss publik och är kontextberoende och det finns många betecknande (former) för ett begrepp, det finns, kan man tänka, många former ur vilket till exempel ett högerpopulistsikt parti ”bygger upp nationen” i ett försök att stärka den nationella identiteten. . Genom upprepningar av yttringar stärks nationen och det är dessa upprepningar som gör myten möjlig att avslöja – ”det är en handlings enträgenhet som förmedlar dess avsikt”⁴¹ säger Barthes.

Korrelationen mellan det betecknande och det betecknade heter i myten *betydelsen* och det är betydelsen som är själva myten, på samma sätt som tecknet är ordet, och den är av missbildande slag.⁴² Jag har redan varit inne på att myten berövar meningen dess innebörd men inte dödar den utan har den till sitt förfogande. Betydelsen ändrar det betecknandes mening och dess form, den är ett dubbelt system som å ena sidan berövar något mening å andra sidan tillskriver något betydelse, samtidigt som den förbehåller sig rätten att gömma sig i den ursprungliga meningen. Ögonblicket för meningens ankomst är också ögonblicket för mytens avfärd, och tvärtom. Detta växlande används i myten godtyckligt av begreppet som ett tvetydigt och naturligt yttrande. Myten, säger Barthes, är ett värde, den kan användas godtyckligt och definieras snarare av sin avsikt än av sitt innehåll. Det är tvetydigheten mellan ett yttrandets avsikt och innehåll som bestämmer betydelsen.

Tvetydigheten leder till två konsekvenser, å ena sidan framträder den i formen av ett tillkännagivande, å andra sidan framträder den i formen av ett konstaterande – ”[m]yten har en befallande, uppfordrande natur, är en del av ett historiskt begrepp, plötsligt framvälld ur

---

³⁹ Ibid, s. 214

⁴⁰ Ibid, s. 211

⁴¹ Barthes, 2007, s. 212

⁴² Ibid, s. 215

sakläget”⁴³, den talar alltså till en och framstår som något självklart och givet i en specifik historiskt och social kontext. Barthes skriver det som att begreppet kommer för att hämta en och gör det genom att tala till ens historia.⁴⁴ Vad myten talar om är inte sakernas fysiska egenskaper utan något övermänskligt och i samma stund som den hämtas in stelnar betydelsen och förlorar sin mening, genom myten ser man inte verkligheten som den är utan som den sägs vara . Poängen är att det mytiska yttrandet både är ett ”stulet” och ett ”återlämnat” yttrande, ”men det yttrande som man för med sig är inte längre helt och hållet det som man stulit: när man lämnar tillbaka det placerar man det inte exakt på dess tidigare plats”.⁴⁵ Myten är på inget sätt naturligt, den arbetar bäst med ofullständiga bilder vid vilka karikatyrer kan fästas. Den är också selektiv, myten väljer att behålla vissa former och förkasta somliga.

Metod

Som metod erbjuder semiologin ingen enhetlig begreppsapparat eller några enhetliga metodologiska riktlinjer att i all enkelhet förhålla sig till. Jag kommer därför utgå ifrån vad Barthes menar när han säger att semiologi ”är en vetenskap som består av former, eftersom den studerar betydelser oberoende av deras innehåll”⁴⁶ och att fokuset är att förstå den ”missbildning” som myten utgör.⁴⁷ Utifrån nationen så finns alltid en övergripande definition, eller ett motsatspar, av ”vi”, alltså vad som är nationen och vad som ingår däri, och ”dem”, alltså vad som inte är nationen och vad som inte ingår däri, detta motsatspar är för mig ledstjärnan. Som underkategorier till dessa kan man skönja en mängd andra åtskillnader av vilka kanske de mest distinkta rör sig om kulturarv, ”folksjäl” (eller helt enkelt ”folket”), tradition och religion och hoten mot dessa. Dessa motsatspar är något jag kommer utgå ifrån då jag senare genomför min analys för att kartlägga mytologier rörande nationen.

Jag kommer utifrån ett antal yttringar söka mig bakåt i tiden för att söka finna meningen (ursprunget) och försöka visa på tecknets och framförallt mytologins godtycklighet med utgångspunkten att ingen yttring i mitt givna material är slumpmässigt utvald. Som vi lärt tidigare är myten ett förstorat semiologiskt system som å ena sidan bygger på en tidigare mening, å andra sidan i någon mån skänker en yttring ny mening. Det är dessa tendenser jag i min studie kommer försöka kartlägga. Vilka delar av historien knyter man som partierna SD

---

⁴³ Ibid, s. 217

⁴⁴ Ibid, s. 217

⁴⁵ Ibid, s. 218

⁴⁶ Barthes, 2007, s. 203

⁴⁷ Ibid s. 221

eller DF an till? Jag kommer i analysen inte att redogöra för allt material jag gått igenom utan försöka lyfta fram belysande exempel av vad jag ser som särskilt centralt.

Performing the sacred – politic as moral drama

I *Social performance: symbolic action, cultural pragmatics, and ritual* lägger Bernhard Giesen fram ett durkheimianskt perspektiv på vad han kallar "the performative turn" inom samhällsvetenskaperna⁴⁸, alltså en trend där man i allt större utsträckning antar att yttringar utgör handlingar och inte bara är en yttring.⁴⁹ Giesen utgår från Durkheims distinktion mellan det sakrala och det profana och menar att, när vi nu "avslöjat" det profana, det världsliga och vardagliga, som konstruktioner, är objektet för samhällsvetenskaplig forskning det sakrala, det heliga. Han skriver att;

...while the profane world has been discovered as a social construction, its opposite, the sacred, has been rarely turned into the object of contemporary sociological analysis.⁵⁰

Det sakrala är ett samhälles kollektiva identitet, ett generellt sätt att betrakta sig själv (som medlem av en större grupp, i mitt fall som tillhörande en viss nation). Det sakrala betecknar extraordinära händelser som undkommer klassifikation eftersom, och detta är viktigt, det kan endast uttryckas genom text indirekt.⁵¹ Det sakrala är ett kollektivt medvetande som man genom teatraliska och/eller ritualliknande framföranden "talar till", representerar dem. Det är dessa representationer av det sakrala som här blir intressanta. Giesen skriver att;

...there is no collective identity that can endure without being represented in stories, rituals, myths, and symbols, and there is no performance or story that does not presuppose any collective identity of the audience.⁵²

Det finns utöver det ritualliknande och teatraliska framförande en annan aspekt jag primärt kommer ta fasta på, det är det moraliska dramat. Det moraliska dramat är inte nöjt med att endast representera det kollektiva medvetandet hos åskådaren utan söker i tillägg att, så som Giesen beskriver det, "penetrate the illusionary surface of the performance and to represent

---

⁴⁸ Giesen, 2006, s. 325

⁴⁹ Ett klassiskt exempel är orden "Härmed förklarar jag er..." vid en vigsel. Dessa ord inte bara yttras utan de gör något faktiskt. Efter dessa orden är så att säga inte världen exakt vad den var innan då ett par nu är ett äkta sådant.

⁵⁰ Giesen, 2006, s. 331

⁵¹ Ibid, s. 328-329

⁵² Ibid, s. 360

the individual identity of the participants”.⁵³ Den talar sanning och innefattar därmed också aktören eller aktörerna som står för framförandet. Det moraliska dramat kräver av sin aktör att det ger intryck av att verkligen lida, att vara genuint ärlig. Detta drivs på av åskådare som har viljan att inte bara se, för att låna från Goffman, den främre regionen utan också den bakre, vilket leder till att aktören i framförandet strävar efter att verka så autentisk som möjligt. Giesen menar att identiteten, den ”verkliga”, den bakre regionen, bara är ännu en mask under den först synliga masken. Det är av samma anledning som det sakrala måste framföras implicit genom narrativ:

There are, certainly, deeply engraved memories and expectations, fears and hopes in this conscience collective, but they are devoid of a fixed form, they exist like dreams or nightmares that can be told only under special circumstances and that need the assistance of others to be represented and narrated. (...) Theatrical rituals and performances refer to these diffuse dispositions of the collective consciousness and respond to it by presenting a regular story⁵⁴

Vi kan inte stå i direkt kontakt med vår verkliga identitet eftersom det endast skulle leda till obehagskänslor. Därför måste vår identitet översättas till något diffust, något som inte kan uttryckas direkt, till det sakrala

Till skillnad från Giesen, som talar om framträdande i förhållande till en enskild aktör eller möjligtvis en grupp personer som agerar tillsammans likt på en teaterscen, kommer jag att förhålla mig till partierna som denne enskilde individ, alltså att ett partis alla representanter utgör *en* röst. Jag kommer alltså inte utgå ifrån respektive partiledare, hur mycket dessa än kan sägas ”vara” partiet, utan jag förhåller mig istället till alla partiets yttringar som om de hade samma avsändare.

Något om Material

Om det för ett högerpopulistiskt parti finns något som kan liknas vid en evolution kan sägas att DF har en längre gången sådan än SD och därmed skiljer sig materialet partierna tillhandahåller sig också åt något. Framst i den bemärkelsen att annonser och illustreringar i större utsträckning finns att tillgå när man behandlar DF. Detta beror givetvis mycket på att SD många gånger blivit nekade att annonsera i Sveriges största tidningar medan DF i

---

⁵³ Ibid, s. 360

⁵⁴ Giesen, 2006, s. 357

Danmark i högre utsträckning ses som en naturlig del av det politiska landskapet. Det material jag huvudsakligen kommer att utgå ifrån är det båda partiernas valfilmer. DF har här en serie filmer som behandlar olika aspekter av ”det danska” med en övergripande film vid namnet *Jag er Danmark*. SD å sin sida har sin något kontroversiella valfilm inför valet 2010 där en pensionär till synes blir jagad av kvinnor i heltäckande klädsel, samt den inför kyrkovalet år 2013. Vidare kommer jag utgå ifrån partiernas respektive partitidningar, *SD-kuriren* samt *Dansk folkeblad*. Jag har medvetet gjort valet att inte analysera material från utomstående media då partierna inte på samma sätt kan betraktas som herrar över sina egna yttringar när någon annan är ytterst ansvarig. Jag kommer också använda mig av annonser och (arrangerade) bilder partierna har haft ute i samband med kampanjer och/eller olika tillställningar. Ett exempel på en sådan bild är de olika bilder på Jimmie Åkesson under dennes första dag på Rosenbad bär folkdräkt, vilket onekligen är en medveten handling. Materialet jag väljer är givet subjektivt. Jag har framförallt låtit min teoretiska utgångspunkt leda mig till materialet jag använder och är själv den förste att erkänna att detta inte är någon heltäckande kartläggning, det är alltså inte totaliteten av ett parti utan det delar jag utifrån min ansats funnit intressant och relevant, det är materialet som ger något tillbaka jag valt att fokusera på. Med det inte sagt att det är det enda jag tittat på. Under arbetets gång har jag med enkelhet överskridit läkarens rekommendationer när det kommer till läsning av högerpopulistiska yttringar. Jag har också gjort ett medvetet val att ta bort uppenbart, för att inte kalla de dumma, mindre begåvade yttringar.

Analys & Diskussion

Jag kommer här att redogöra för min analys där jag utgår ifrån Roland Barthes teori om mytologier och Bernhard Giesens teori om att framföra det sakrala för att analysera mitt material och sätta det i ett historiskt perspektiv samt föra en diskussion kring vilka föreställningar, eller kollektiva minnen, ett högerpopulistiskt parti bygger sin narrativa om nationen kring. Detta kommer jag göra genom att betrakta, vad jag anser vara, relativt generella regler för dessa partiers strategier och diskutera dessa mot min teoretiska bakgrund. Följande bör hållas i åtanke när man läser detta: tecknet är arbiträrt, och i den mån de behandlade partierna erbjuder *en* möjlig verklighet så gör de det i denna uppsats med mig som filter. Men först några ord om något Göran Dahl lyfter fram i sin *Radikalare än Hitler*.

Dar al Islam – eller behovet av en fiende

Dahl skriver att den, inom vad han kallar den nya högern, politiska tyngdpunkten ligger på distinktionen mellan vän och fiende, något som ofta åtskiljs av nationell tillhörighet.⁵⁵ Vad man kan iaktta då man påbörjar en läsning av dessa partiers texter är hur väl tanken om motsatspar stämmer överrens med hur de i regel formulerar sig. Homi K. Bhabha påpekar att:

The nation's "coming into being" as a system of cultural signification, as the representation of social life rather than the discipline of social *polity*, emphasizes the instability of knowledge.⁵⁶

Jag har identifierat vad jag skulle betrakta som stöttepelare utgjorda av det "kulturella signifikanter" Bhabha pekar på. Att det inte finns skillnader mellan partierna vore befängt att tro, något jag ämnar påvisa om situationen kräver, men jag menar att i grova drag dessa kategorier är gemensamma vid hänvisningar till nationen och vad nationen *är*. Till varje sådan kategori finns oundvikligen också dess motsats, dess fiende, alltså vad nationen *inte är*.

Kulturarvet

Lad ei den skjønne Enighed forsvinde, Norsk, Svensk og Dansk hinanden række Haand; De gamle Folkesange os forbinde, I Melodien er et kraftigt Baand. Af Enighedens Sæd kun godt man høster, Vi skue kjækt mod Vester og mod Øster I Fryd og Sorg! O, her er godt at være! Her leve vore Kjære! Fra Gran og Birk og Bøg, vidt over Hav, Lyd Glædes Sang: jeg er en Skandinav! (ur H. C. Andersen – *Jag er en skandinav!*)

“Kulturarvet” – eller bevarandet av detta är något som är ytters centralt för båda våra partier. Vad ett kulturarv är låter vi berätta genom DF och SD, det är inte för oss att bestämma.

Den danska guldåldern

I Dansk folkeparti:s valfilm *Jag er Danmark* sägs följande: ”Mit folk har stolte traditioner. Jag er et land med litteratur, poesi, videnskab og filosofi. Jag er Danmark”. Betrakta denna sekvens av bilder och vi upptäcker att till varje kulturell eller vetenskaplig ägnad praktik hör en bild ihop (i tur och ordning som de är angivna ovan: H. C. Andersen, Nikolaj Frederik Severin Grundtvig, Tycho Brahe och Sören Kierkegaard). I det lingvistiska systemet förstår vi detta som det betecknande, illustrationerna, musiken, berättarrösten, det betecknande är Brahe, Kirkegaard och H. C Andersen. Det betecknande är också det sagda;” Jag er et land...”

---

⁵⁵ Dahl, 2006, s. 186-187

⁵⁶ Bhabha, 1990, s. 3

et cetera där den sista meningen säger något. Vad vi har framför oss låter beteckna Danmark och tecknet är, låt oss kalla detta, utifrån att Danmark har en officiell kulturkanon, det ”kanoniserade Danmark”. Det torde stå klart att dessa vetenskapliga och kulturella storheter är en del av ett danskt kulturarv, om detta utgörs av allt som sagts och gjorts inom en nation. Troligtvis om man tummar lite på denna schablonaktiga princip också. Tecknet är därför inget annat än dessa personligheter som en del av dansk kultur- eller vetenskapshistoria. Det är här, i enlighet med Barthes, som en mening kan gripas av myten och meningen blir form, vilket utgör det betecknande i ett mytiskt system och är en ”missbildad” mening.

På mytens nivå rör sig detta yttrande på ett annat sätt. Myten är både ett stulet och ett återlämnat yttrande och här visar sig myten som en kombination av de storheter som betecknar nationen och nationen själv. Vad vi ser, vid en första slapp iakttagelse, är myten, där Kierkegaard med flera, som i sig inte symboliserar nationen blir just en symbol denna. De utgör begreppet och fyller myten med ytterligare mening. I detta sammanhang kommer både uppfattningen om Kierkegaard som filosof eller Danmark som en tänkt nation bli tom, vad som kommer återstå är den danske filosofen Kierkegaard eller den filosofiskt välgödda nationen Danmark. Korrelationen mellan å ena sidan en vetenskaplig/konstnärlig/filosofisk praktik och Danmark som nation säger oss något mer än att Danmark är en nation. Genom en yttring som denna är Danmark inte bara Danmark eller Kierkegaard bara Kierkegaard utan är nu en nation fylld av dessa framträdande personer. Här framförs en bild av Danmark som gör gällande något mer, myten talar om för oss att Danmark är en plats av storheter, en plats att vara stolt över. Men, vilka är dessa personligheter Dansk folkeparti valt att inkludera i deras definition av nationen Danmark? I tre av fyra fall, undantaget är Tycho Brahe som sedan länge hade gått i evig vila, var de verksamma under 1800-talet. Framförallt Andersen och Grundtvig (Kierkegaard är också en del i strömningen men han var inte lika framstående inom den) ses som centrala inom den danska kulturella strömningen som idag går under namnet den danska guldåldern.⁵⁷ Denna tid var präglad av nationalromantik, vilket vi bland annat kan se i utdraget ur H. C. Andersens dikt ovan, och faktum är att strömningen skildrade Köpenhamn, i synnerhet, och Danmark som spirande av kreativitet. Vad denna myt inte berättar är att detta också var i en tid då de faktiska förhållandena för ”den vanliga dansken” var allt annat än spirande och kreativ, tiderna var inte ens ”bra”.⁵⁸ Vi kan se, utifrån Giesen, hur det nationella här framförs, om än inte explicit och i högsta grad godtyckligt då den krassa sanningen

---

⁵⁷ <http://www.guldalder.dk/>

⁵⁸ För mer om detta, se <http://www.guldalder.dk/>

utelämnas för en romantiserad bild av dels Danmark, dels denna period, som ett moraliskt drama där nationen är det sakrala och fyller sina medlemmar. Nödvändigt för yttringen är som sagt lika mycket vad som lämnas därhän.

Utifrån detta väljer, delvis, DF att skriva nationens kulturhistoria, det utgör partiets stoff. På en mytens nivå säger detta oss något annat om nationen än vad det ursprungliga tecknet gör. Här fylls den av mening på framförallt två sätt. Dels ser vi en historia om Danmarks kulturella storhet. Parallellt med denna en historia om den förlorade guldålder vilken, givet vad vi vet om perioden, är en lögn.

Folkdräkten

När Sverigedemokraterna 2010 för första gången stegade in i riksdagen valde partiets främste företrädare, Jimmie Åkesson, att bära folkdräkt.⁵⁹ Intressant val av klädsel skulle somliga hävda, och jag skulle vara benägen att instämma. Likt alla offentliga framträdanden är det inte troligt att det är något slumpmässigt utan ett medvetet, genomtänkt, val. En yttring, helt klart. Folkdräkten är en traditionell klädsel som har burits lite olika genom historien. Vad man vet är att (den svenska) folkdräkten som bärs (i detta fall en folkdräkt från Blekinge) tidigare burits ömsom till vardags, ömsom till fest beroende på när i tiden vi befinner oss. Folkdräkten som ett första tecken kan sägas beteckna traditionen, den svenska traditionen. Det är denna historia SD, och det mytiska yttrandet, livnär sig på. Åkesson själv säger att folkdräkten är ett sätt att visa någon form av respekt.⁶⁰ På en mytens nivå kommer andra aspekter att spela in, och Åkesson kommentarer kan här betraktas endast som något för myten att krypa in i, att gömma sig, för det sakrala gör sig inte bra i dagsljus.

För det första bör man betänka att folkdräkten inte på något sätt varit något politiskt, på inget sätt förknippad med en ideologi. När Åkesson bär den får den en politisk innebörd – den blir en symbol för nationen och SD:s förmodade omsorg för denna. När den rör sig mellan den rena traditionen och det politiska rummet, när den fylls av en politisk ideologis hela kärlek till nationen blir den samtidigt ett språkrör för densamma och framträder framför oss som den missbildade yttring myten utgör. Den blir berättelsen om ett nationalistiskt Sverige. Den behöver endast traditionen för att rättfärdiga sin existens. Vi måste också fundera på vad denna kärlek till traditionen innebär. Givet att vi känner till SD:s generella hållning mot

---

⁵⁹ Expressen, 2010

⁶⁰ Åkesson säger att han bär den för att 1) "Det är en fin tradition" och 2) " Det är ju en högtid i dag och jag ska träffa kungen och då vill jag visa respekt". <http://www.aftonbladet.se/nyheter/valet2010/article12554107.ab> 2013-12-19

modernisering, ”övernationella instanser” och så vidare, kan folkdräkten utgöra ett motstånd. Den är ett vädjande till en tid som varit, som Dahl pratar om, en försvunnen gyllene tid då allt var bra, det förlovade landet.⁶¹ Då nationen Sverige inte hotades av utifrån mörka krafter så som ett månkulturellt samhälle, EU et cetera. Som myt talar folkdräkten om ett Sverige fritt från störande moment, om ett Hyperborea vid vägs ände.

Historiska pärlor

En annan sak som givetvis hör till vad SD anser vara ”svenskt kulturarv” är i bemärkelsen kultur som konst. Under rubriken ”Svenska skatter” i SD-kuriren slår skribenten fast att ”Sverige är fullt av kulturhistoriska skatter. SD-kuriren guidar dig till några av dessa”.⁶² Detta är ett inslag som återkommer i varje nummer och i nr. 107 och 108 av SD-kuriren är bidragen August Strindbergs *Hemsöborna*, Selma Lagerlöfs *Gösta Berlings saga* samt de båda visorna associerade med julafton *Nu tändas tusen juleljus* samt *Betlehems stjärna*. Att dessa yttringar egentligen betecknar svenskt kulturarv som en del av nationen står att läsa i texten, just denna bit om Viktor Rydbergs och hans ängslan inför tonsättningen av sin dikt *Betlehems stjärna* som 1893 tonsattes av Alice Tegnér: ”En ängslan som blev kortvarig då en imponerad Rydberg förklarade att en dikt uppenbarligen aldrig kunde bli en nations egendom förrän den framförts i sång”. Likt det danska exemplet ovan är också dessa exempel hämtade från 1800-talet. En tid vi vet präglades av stark nationalism och, senare i Darwins kölvatten, idén om olika raser. Strindberg var, för en tid, känd antisemit medans Lagerlöf säg ha varit anhängare av rasbiologin. Nu är det visserligen inte så att dessa författare tillhör någon ”svensk guldålder” på samma sätt som sina danska motsvarigheter, utan tillhör en mer realistisk litterär strömning. Det viktiga, och slående, är under vilken tid de var verksamma – de verkade samtliga i det nationalromantiska 1800-talet. Vi kan anta att dessa utöver att vara svenska klassiker på området på samma sätt som de tidigare exemplen är valda med omsorg. Vi kan här tala om vad Barthes menar då han pratar objektsspråk och metaspråk, eller närmare bestämt vem som har rätten att yttra sig. Rätten att definiera det svenska kulturarvet har exempelvis det svenska riksdagspartiet SD. Där objektsspråket är vad som sägs, alltså yttrandet i krass mening, och också vad myten livnär sig på, i detta fall är det hur dessa kulturella yttringar utgör den skatt som är det svenska kulturarvet, är metaspråket inte gemene man förunnat utan kan endast tas i anspråk av vissa. På samma sätt som nationen har

---

⁶¹ Dahl, 2006, s.20

⁶² SD-kuriren, 2013b, s.24

beskrivits som en ”modern Janus”,⁶³ någon som rymmer en inneboende tvetydighet, både en framtid och ett förflutet, kan vi betrakta yttrandet som något som minns och som leder oss in i framtiden. Som myt talar yttrandet om för oss hur det var och hur det bör vara. Det är myten om ett Sverige i Strindbergs anda, om ett nationalromantiskt Sverige. Det är svårt att hävda att dessa yttringar inte skulle tillhöra ett svenskt kulturarv, den talar sant samtidigt som den talar om kulturarvet och vad det är. Något som inte nödvändigtvis måste vara så och inte nödvändigtvis hade varit så oberoende av en social och historisk verklighet, en kontext, att fästa den vid. Denna yttring svävar mellan den lingvistiska nivån och den mytologiska nivån i en växelverkan och talar samtidigt om för oss vad som bör vara snarare än vad som är. För en utomstående, vad SD skulle ha kallat en ”icke assimilerad”, finns all möjlighet i världen att detta skulle verka orimligt, eller åtminstone inte fullt rimligt, men det är likväl en del av SD:s berättelse om Sverige som syftar till att ge oss vägledning och förändring.

Om religion som populistiskt verktyg och kompatibilitet

Myten är ett verktyg inte bara för att återskapa dåtiden utan också för att påverka framtiden. Claude-Levi Strauss har i sina omfattande studier av myter visat att det inte är främst samhällshistorien som utformar symboliken i ritualerna, utan snarare är det religiösa föreställningar vilka ligger i ett avsevärt mer avlägset förflutet.⁶⁴ Våra partiers idéer inom nationen innehåller till stor del en tanke om en nationell religion. I DF:s partiprogram står att läsa ”[k]ristendomen har århundreders hävd i Danmark og er uadskillelig fra folkets liv” och att ”[d]en har gennem tiderne været retningsgiver og vejviser for folket”.⁶⁵ På SD:s hemsida finns liknande formuleringar: ”Sverige har varit ett kristet land i över tusen år. Kristendomen är intim sammanvävd med den svenska kulturen och identiteten”.⁶⁶ Hur religionen behandlas skiljer sig något från hur kulturarvet behandlas eller hur den nationella identiteten, folksjälén, behandlas i den bemärkelsen att fienden är närvarande i lika stor utsträckning som nationens och nationens ”egna” religion.

Om en religion som inte är kompatibel

I broschyren *Danmark på rette kurs*, en broschyr där DF i korthet tar upp sina viktigaste punkter för att Danmark ska vara en välmående nation ser vi delvis samma text som jag nyss angivit tillsammans med en bild på en (det danska folkets gemensamma) kyrka. Ett vitt kristet

---

⁶³ Bhabha, 1990, s. 2

⁶⁴ Arvidsson, Berggren & Hållans (red), 2004, s. 112

⁶⁵ Danks folkeparti, Principprogram, <http://www.dansksfolkeparti.dk/Principprogram>

⁶⁶ Sverigedemokraterna, Partiprogram – religion, <https://sverigedemokraterna.se/var-politik/religionen/>

näste där en äldre man stegar mot ingången. Att den kristna kyrkan traditionellt är starkast i skandinavien är ingenting vi behöver gå in på, detta tror jag de flesta skulle hålla med om. Problemet som uppstår är att det inte längre är den gyllene tidsåldern (med högerpopulistiska termer, 1800-tal), utan idag är samhället ett globaliserat och, åtminstone i de två berörda länderna, mångkulturellt där det tvivelsutan finns anhängare av ett stort antal livsåskådningar. Därmed får yttringen en befallande karaktär. Som en del av myten om nationen framställs den kristna tron konsekvent som ”den rätta”. Vad som uppstår ur en så pass enträgen betoning av kristendomen som den nationellt riktiga religionen är att den ses som så pass viktig att den är nödvändig – nödvändig för nationen. Världen delas inte upp utifrån regioner eller etnicitet utan utifrån religion och de värderingar som tillskrivs dessa. Myten talar om för oss att det alltså finns en icke nationell religion, en religion som inte är kompatibel med vår nationella värdegrund. De främmande (religionerna, eller religionen då det primärt handlar om islam) utgör ett omfattande hot mot dessa och det egna är värt att försvara.

Liknande scener utspelar sig i både *Jag er Danmark* och SD:s valfilm inför riksdagsvalet 2010. Där en tydlig polarisering mellan ”vi” och ”dem” målas upp och där ”den andre” allt som oftast är muslim. Den religiösa myten om nationen spelar ett moraliskt spel, utgör ett moraliskt drama, vi hör ständigt talas om ”islamiseringen av Väst” där Väst har behovet av att försvaras. I SD:s valfilm låter de en pensionär långsamt vandra med sin rullator mot någon form av handläggare. Allt verkar i all sin enkelhet vara frid och fröjd tills ett mörkt hot tornar upp sig bakifrån. Hotet, och det moraliska valet som SD ställer oss inför, är valet mellan denna lilla sköra tant och, de bakifrån kommande, kvinnorna i heltäckande klädsel som rusar mot handläggarna med varsin barnvagn medans statsbudgeten i snabb takt försvinner och ”svensken” framstår som förtryckt. Om vi, i denna film som ska representera ett helt partis politik, uppehåller oss vid vad kvinnorna med barnvagn bär för klädsel, då tanten tycks representera ”svensken” får yttrandet ett tydligt religiöst förtecken. Det är en bestämd grupp invandrare som i detta fall är ”hotet” och som svensken ombeds att värja sig emot. På samma sätt målas i DF:s valfilm hotet från främmande kulturer upp. I deras fall ser vi en brinnande dansk flagga (alltså ett skändande av Danmark), en flagga som dessutom är världens äldsta. Bilder säger oss att i den andra delen är det kaos, det brinner i byggnader och där råder oordning. Kyrkan blir här ett vapen i kriget mot det främmande. Kyrkan, eller mer korrekt den religion vi kallar kristendom, blir här, genom det symboler som används i sammanhanget,

”verklig utpressning av moraliska värden”⁶⁷ snarare än blott religion. I den nationella myten är nationen den allsmäktige.

I det svenska kyrkovalet 2013 hade SD, som sig bör, för avsikt att stärka sina aktier. Valet jag talar om är det svenska kyrkovalet 2013. En valfilm, bland annat, producerades för att locka svensken att rösta. Där säger rösten som talar att ”vi har en vision där kyrkan vågar ta sin plats som kulturbärare”, vilket förstärker argumentet att kyrkan, eller religionen, i sig inte är särskilt betydelsefull utan är snarare en funktion och symbol för nationen. Som myt fyller inte bara kristendomen nationen utan också nationen fyller kristendomen. Den fylls med ett patos vilket kan sägas vara att försvara nationen från ett yttre hot. Intressant är att ”den andre” avbildas, och detta är regel, i trånga urbana miljöer. Exemplet är många och går att finna bland annat i *Jag er Danmark*, eller för den delen i *Dansk folkblad*⁶⁸ där en till synes aggressiv talare talar inför publik. Det viktiga är att ”dem” allt som oftast framställs i (och som) ett kaotiskt myller, något bland annat staden kan sägas symbolisera. I kontrast till detta avbildas den kristne gärna i (kärn-) familjens närhet bland susande säv, i kontakt med naturen, ursprunget, vilket är fallet i SD:s valfilm.⁶⁹

Om en nyfiken sjöfarare och begreppet folkhem

Ulf Lundell sjunger att det är folket som bygger landet. Jag är rädd för att han har fel. Hos Barthes heter det att ”[f]olket är nödvändigt”⁷⁰ (för myten). Hos Giesen finner vi också argument som gör gällande att det måste finnas en mottagare av yttringar för att det ska bli meningsfulla. Myter liknande den hos Lundell, om ett folk som redan tidigare utträtta något, är frekventa bland de behandlade partierna. Det är ju rimligen så för ett parti som bygger upp sin politik runt en polemik mellan grupper. Vad är man för några? Hur är man? Vi ska därför nu se på vilka myter om folket dessa partier när. Det är i vid framförandet av myten om folket som SD och DF skiljer sig åt mest tydligt.

Världens lyckligaste folk

”Vikingerne var mit folk, sejlede ud for at udforske den store omverden”, så heter det i *Jag er Danmark* och är om något en indikation på mytens, det upphöjda tecknets, godtycklighet. Vikingarna betecknar ett danskt ursprung och målas upp som ett nyfiket sjöfolk som vill veta

---

⁶⁷ Barthes, 2007, s. 167

⁶⁸ Dansk folkeblad, 2013a., s. 13

⁶⁹ Sverigedemokraterna, 2013, http://www.youtube.com/watch?v=74u6jMR_2qI

⁷⁰ Barthes, 2007, s. 47

mer om världen. Nu är inte jag expert på vad vikingarna gjorde och inte gjorde, hur och varför de gjorde det, men något säger mig att det finns alternativa uppfattningar och förklaringar om detta. Ändå är bilden av det livsglada sjöfolket är ständigt återkommande. Framsidan till broschyren *Danmark på rette kurs* (ordvalet *kurs* kan med lite vilja också inneha denna mening) förgylls av en segelbåt och i *Dansk folkeblad*⁷¹ kan vi se partiets främste företrädare Kristian Thulesen Dahl posera med foten ledigt upp på en båt. Självklart glad, möjligen lyckligast i världen, vad danskar enligt internationella undersökningar är, lyckligast i världen. Sjöfolket är ett leende folk, de är öppen hjärtliga och det bejaktar sin frihet och sin yttringsfrihet. Det sakrala, nationen, framförs genom bilderna där solen skiner, det sakrala framförs också i motstånd till en bild av Danmark som blivit starkare, en bild av Danmark som hårt. Här kan vi återigen tala om nationen som en modern Janus och om mytens tvetydighet. Det finns två bilder av Danmark av vilken Dansk folkeparti är angelägna om att upprätthålla bilden av solsken. Myten kring det danska folket innefattar också uppfattningen om ett tolerant och medmänskligt folk. Något som i huvudsak kommer ur att Danmark under andra världskriget lyckades skydda folk från tysken.⁷² Det förutsätter att folket blir medvetna om sina egna egenskaper, inte för vad det är (även fast dansken är trevlig, lycklig och fri, men det hör inte hit), utan för vad de ska vara, de måste bli medvetna om sin identitet som dansk inte från sig själv, sin inre kärna, utan från någon som talar till dem och berättar vad de är. Om ”folket” kan sägas mycket. Det finns här en outtömlig källa att ösa ur. Men ”den glade dansken” och ”danskarna – sjöfolket”, är vad som mest tydligt återkommer i yttring efter yttring och det är, som Barthes lärt oss, i upprepningarna och i det återkommande som myten står att finna.

Om den flitige och folkhemmet

När SD talar om ”svensken” skiljer det sig i stort från de fall när DF talar om ”dansken”. Dels rymmer inte deras yttringar i samma utsträckning illustrationer av svensken, utan har en mer ideologisk grund där man snarare kan tala om vad svensken borde vara i förhållande till vad de vill uppnå med Sverige. De är, vill jag hävda, ett mer ideologiskt drivet parti än DF. Dels skiljer de sig i den mån att där dansken representeras, så som den ensamme bonden som skördar i solnedgången eller när Thulesen Dahl poserar glatt med en nyhuggen julgran⁷³, så framträder denne i sin ensamhet, som en fri, autonom individ. I en liknande yttring från SD

---

⁷¹ Dansk folkeblad, 2013b, s.20

⁷² Enoch, 1994, s. 284

⁷³ DF-TV, *Jag er Danmark*, [http://danskfolkeparti.dk/DF_TV - Danmarks historie](http://danskfolkeparti.dk/DF_TV_-_Danmarks_historie) & Dansk folkeparti, 2012, <http://www.danskfolkeparti.dk/Annoncer>

skiljer sig ifrån detta i den mån att svensken gör det tillsammans.⁷⁴ Där DF förespråkar frihet och individualism förespråkar SD gemenskap, flitighet och kollektivism – och i större utsträckning en mer explicit gemenskap. Svensken är solidariskt en del av flokken. Folket är i samma utsträckning en del av myten som de är ett offer för den, höljda i dunkel av den. Myten, som sådan, är ytters selektivt. SD talar om ett ”solidariskt välfärdssystem” i vilket, om du inte är infödd i den, måste ”uppgå i”⁷⁵ och det är genom dessa antydningar vilka framstår som en moralisk skyldighet som SD skapar mening för nationen Sverige genom folket svenskarna. Man är om man är en ”riktig svensk” på ett givet sätt (givetvis gäller detsamma dansken).

Det finns en sista sak jag skulle vilja ta upp innan vi går vidare och avrundar detta arbete. Det är ett exempel som är mer belysande än många andra och därför också en bra illustration av vad jag här försökt åstadkommit med mindre tydliga exempel och vad som menas med myten som ett förstorat semiologiskt system. I myten finns redan en mening, en betydelse, en redan given yttring som lånas och används för att något senare återlämnas till verkligheten lite mer som sin egen. Myten är således både beroende av en tidigare betydelse på samma sätt som den är benägen att förändra den. En myt om den svenska nationen som SD göder är folkhemmet. Folkhemmet har sedan tidigare ”förvandlats till en egen storhet”⁷⁶, en symbol för nationen Sverige, främst genom socialdemokraten Per Albin Hansson, och har således också varit, mer eller mindre, ett begrepp förbehållet socialdemokratin.⁷⁷ Fredrika Lagergren pratar om ”folkhemsmetaforen” då hon hävdar att ”hem” står för ett romantiskt ideal av gemenskap inom familj och ”folk” står att liknas vid det romantiska folkbegreppet och ger betydelsen av en utökad familj. När sedan SD tar begreppet och använder det kan man, utifrån vad vi vet om deras åsikter, hävda att det sker en mytologisering av begreppet på två sätt. Dels är det ett begrepp som inte innehar lika stark ställning i ett land där individens rättigheter sätts allt mer i fokus snarare än gemenskap och solidaritet, det är således en vädjan om att vända tillbaka. Begreppet är historien som SD knyter an till. Dels förs det in mer exkluderande, eller om man får lov, främlingsfientliga, konnotationer i begreppet. Det handlar inte längre om en

---

⁷⁴ Kollage från <https://sverigedemokraterna.se/var-politik/> 2013-12-30. Här hålls hand, det skördas tillsammans, det skrattas tillsammans och så vidare.

⁷⁵ Alltså - ”talar flytande svenska, uppfattar sig själv som svensk, lever i enlighet med den svenska kulturen, ser den svenska historien som sin egen och känner större lojalitet med den svenska nationen än med någon annan nation.” <http://sverigedemokraterna.se/var-politik/nationen/>

⁷⁶ Dahlqvist, 2002, s. 446

⁷⁷ Redan tidigare har den högerkonservative statsvetaren Rudolf Kjellén använde begreppet på 1910-talet. Ibid.

gemensam välfärd där ”alla ska med” utan om en svensk gemenskap där ”alla svenskar ska med”. Med SD:s frekventa användande av begreppet förs en nationalistisk ideologi in i vad som sedan tidigare innehade en annan innebörd.

Sammanfattning

Vad jag i denna uppsats försökt att genomföra har varit att förklara och förstå hur högerpopulistiska partier formar ett narrativ kring begreppet nation och på det sättet skänker den mening. Mina frågeställningar var ”Hur skapar Sverigedemokraterna och Dansk folkeparti nationen som ett narrativ?” och ”Vilka historiska och kulturella betingelser knyter dessa an till?”. Genom en semiologisk analys, där jag utgått från Roland Barthes teori om myter och Bernhard Giesens teori om att framföra det sakrala, har jag utifrån ett material som utgjorts av partierna SD:s och DF:s egna yttringar framförallt kommit fram till följande resultat. Det nationella kulturarvet måste försvaras, från utomnationella influenser, och bevaras – detta står klart. Här är det intressant att kulturen som partierna i regel nämner har sina rötter i 1800-talet. En tid då nationalromantiken blomstrar, något som också i några fall kan ses direkt i de givna kulturyttringarna som lyfts fram. På en mytisk nivå, och som en del i ett narrativ kring nationen, drar jag här slutsatsen att den kultur som förespråkas inte bara utgör kulturarvet utan också kan ses som en vädjan om en återgång till en förlorad gyllene tid. En annan upptäck är hur religionen inte bara utgör en religion, utan snarare framträder som ett medel för nationen. Då man betänker graden av sekularisering i de två länderna, Danmark och Sverige, framstår snarare nationen som ett substitut för den egentliga religionen som endast tjänar syftet att upprätthålla den egna nationen. Gemensamt för slutsatserna som tas upp, men särskilt religionen, är att bilden målas upp om ett utifrån kommande hot. ”Folket” utgör också en viktig del i berättandet om nationen. Här skiljer sig partiernas yttringar åt, något som troligen grundar sig på djupt invanda kollektiva uppfattningar om vad det är att vara ”svensk” respektive ”dansk”. DF talar om det nyfikna, livsglada och toleranta folket men bortser helt ifrån att Danmark till exempel har förhållandevis hårda regleringar mot invandring. Det viktiga är framförandet av folket som en viktig del av nationen och vad folket är, inte i egentlig mening, utan hur det framförs till dem. Detsamma gäller när SD yttrar sig på ett sätt att de talar om folket. Skillnaden mellan DF:s och SD:s ”folk” är att där dansken ses som en fri, och glad, individ, ses svensken som en del i ett större kollektiv, en del av en folkgemenskap.

Litteratur- och källförteckning:

Andersen, Svend, Brems Knudsen, Tonny, Dige Pedersen, Jørgen & Sørensen, Georg (red.), *Danmark og de fremmede: om mødet med den arabisk-muslimske verden*, Academica, Århus, 2009

Anderson, Benedict, *Den föreställda gemenskapen: reflexioner kring nationalismens ursprung och spridning*, Daidalos, Göteborg, 1993

Arvidsson, Stefan, Berggren, Åsa & Hållans Stenholm, Ann-Mari (red.), *Minne och myt: konsten att skapa det förflutna*, Nordic Academic Press, Lund, 2004

Barthes, Roland, *Elements of semiology*, Cape, London, 1967

Barthes, Roland, *Mytologier*, Arkiv, Lund, 2007

Bengtsson, Håkan A. (red), *Högerpopulismen: en antologi om Sverigedemokraterna*, Premiss, Stockholm, 2009

Betz, Hans-Georg, *Radical right-wing populism in Western Europe*, St. Martins Press, New York, 1994

Bhabha, Homi K, Introduction: narrating the nation, i *Nation and narration*, Bhabha, Homi K. (red), s. 1-7, Routledge, London, 1990

Dahl, Göran, *Radikalare än Hitler: de esoteriska och gröna nazisterna: inspirationskällor, pionjärer, förvaltare, ättlingar*, Atlantis, Stockholm, 2006

Dahlqvist, Hans, Folkhemsbegreppet: Rudolf Kjellén vs Per Albin Hansson, *Historisk tidskrift*, No. 3, 2002, s.445-466

Enoch, Yael, The intolerance of a tolerant people: ethnic relations in Denmark, *Ethnic and Racial studies*, Vol. 17, No. 2, 1994, s. 282-301

Gellner, Ernest, *Stat, nation, nationalism*, Nya Doxa, Nora, 1997

Giesen, Bernhard, *Performing the sacred: a Durkheimian perspective on the performative turn in the social sciences*, i *Social performance : symbolic action, cultural pragmatics, and ritual*, Alexander, Jeffrey C., Giesen, Bernhard & Mast, Jason L. (red), s. 325-367, Cambridge university press, Cambridge, 2006

Goul Andersen, Jørgen, Danmark: Fremskrittspartiet och Dansk Folkeparti, i *Från Le Pen till Pim Fortuyn: populism och parlamentarisk högerextremism i dagens Europa*, Rydgren, Jens & Widfeldt Anders (red), s. 147-170, Liber, Stockholm, 2004

Grosby, Steven Elliott, *Nationalism: a very short introduction*, Oxford University Press, Oxford, 2005

Hellström, Anders, *Vi är de goda: den offentliga debatten om Sverigedemokraterna och deras politik*, Tankekraft, Hägersten, 2010

Hjerm, Mikael, National identities, National Pride and Xenophobia: A comparison of four western countries, *Acta Sociologica*, Vol 41, No. 4, 1998, s. 335-347

Meier Carlsen, Erik & Uvell, Markus, *Folkhemspopulismen: berättelsen om Sverigedemokraternas väljare*, Timbro, Stockholm, 2010

Renan, Ernest, What is a nation? i *Nation and narration*, Bhabha, Homi K. (red), s. 9-22, Routledge, London, 1990

Rydgren, Jens, Explaining the emergence of radical right-wing populist parties: the case of Denmark, *West European Politics*, Vol 27, No. 3, 2004, s. 474-502

Rydgren, Jens, Is extreme right-wing populism contagious? Explaining the emergence of a new party family, *European Journal of Political Research* 44, 2005, s. 413-437

Rydgren, Jens, Radical right-wing populism in Denmark and Sweden: Explaining party system change and stability, *SAIS review*, Vol. 30, No. 1, 2010, s. 55-71

Saussure, Ferdinand de, *Kurs i allmän lingvistik*, Cavefors, Staffanstorps, 1970

Wren, Karen, Cultural racism: something rotten in the state of Denmark?, *Social & Cultural Geography*, Vol. 2, No. 2, 2001, s. 141-162

Internetkällor:

Dansk Folkeblad, 2013a., nr. 3, http://www.danskfolkeparti.dk/Dansk_folkeblad, 2013-12-15

Dansk Folkeblad, 2013b., nr 5, http://www.danskfolkeparti.dk/Dansk_folkeblad_, 2013-12-15

Dansk folkeparti, *Danmark på rette kurs*, <http://www.danskfolkeparti.dk/Brochurer651>, 2013-12-30

Dansk folkeparti, 2012, Julkampanj, <http://www.danskfolkeparti.dk/Annoncer>, 2013-12-30

Dansk folkeparti, Principprogram, <http://www.danskfolkeparti.dk/Principprogram>, 2013-12-30

DF-TV, 2011, *Jag er Danmark*, http://danskfolkeparti.dk/DF_TV_-_Danmarks_historie, 2013-11-27

Expressen (Jimmie Åkesson i folkdräkt), 2010, <http://www.expressen.se/debatt/daniel-bjork-sverigedemokraterna-klar-sig-som-eliten/> 2014-01-08

Golden Days: guide till dansk guldalder, <http://www.guldalder.dk/>, 2013- 12-11

SD-Kuriren, 2013a. nr 107 oktober, <http://sdkuriren.se/>, 2013-11-27

SD-Kuriren, 2013b. nr 108 december, <http://sdkuriren.se/>, 2013-12-22

Sverigedemokraterna, 2010, *Sverigedemokraternas valfilm 2010*,
<http://www.youtube.com/watch?v=XkRRdth8AHc>, 2013-12-01

Sverigedemokraterna, 2013, *Sverigedemokraterna i Kyrkovalet 2013*,
http://www.youtube.com/watch?v=74u6jMR_2qI, 2013-12-01

Sverigedemokraterna, Partiprogram – nationen, <http://sverigedemokraterna.se/var-politik/nationen/> 2012-11-05

Sverigedemokraterna, Partiprogram – religionen, <https://sverigedemokraterna.se/var-politik/religionen/>, 2013-12-30